GAZETA KRAKOWSKA

Nro 45.

Z KRAKOWA DNIA 4 CZERCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 26 Maia.

Dziekan Wydziału Prawa i Administracyi w dopełnieniu §. 179 ustaw wewnętrznego urządzenia Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, podaie do wiadomości, iż

JP. Felix Rozenbusz Kandydat prawa Uniwersytetu Krakowskiego w dniu 17 b. m. i r. odbył popis publiczny całokursowy w Wydziale prawa tuteyszego Uniwersytetu i otrzymał stopień Magistra obojga Prawa.

Patent, iako świadectwo ukończonych z pożytkiem nauk w Uniwersytecie, wręczony mu został. — W Warszawie d. 23 Maia 1820 r.

Bandtkie.

Jacyna, Sekr: Uniwer:

W wydaniu drugiem pisma peryiodycznego pod tytułem: *Izys Polska*, w mowie o użyteczności Zynku, na stronicy 238 wyczytawszy wspomnienie, że kray nasz obfituie w Zynk, i że w okolicach Krzeszowic, w dobrach Hrabiow Potockich, wiele wyrabiano zynku, mam sobie za powinność uwiadomić szanowną Redakcyią powyższego pisma, iż w Olkuszu, w Siewierskiem dozorstwie, rządowa fabryka zynku ciągle go wytapia, i kilkanaście tysięcy cetnarów corocznie wydaie. — Uwaga w tym artykule: (Gdyby iaki czynny przedsiębierca zaiął się urządzeniem fabryki do walcowania Zynku na blachę, otworzyłby dla siebie zyskowną gałęź przemysłu, a dla kraiu użyczyłby dogodności; obowiązuie mnie iako rodaka zawiadomić też szanowną Redakcyią, że pod okiem troskliwego Rządu, a pod kierunkiem męża trudniącego się górnictwem Polskiem, handlem, kunsztami i przemysłem, nie uszło baczności walcowanie zynku na blachę. Wystawiona na ten przedmiot walcownia w Kaniawie w dozorstwie Samsonowskiem wyrobia blachę zynkową, która się znayduie w Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi. Nie dosyć na tem; przedsięwziął Rząd przez wydanie pozwolenia Dyrekcyi główney Górniczey wystawienia większey ilości walców, w walcowni Starachowicach w dozorstwie Starocho-

wicko-Brockiem w fabrykach przeszłych do Rządu po XX. Cystersach, w Białogonie również. Tak więc górnictwo rządzone przez wiernych kraiowi swemu sterników, nie da się wyprzedzić przedsiębiercom prywatnym; w krotce dostarczy blachy mosiężney, miedzianey, zynkowey, nie tylko na potrzebę kraiu, ale nawet na handel. — Zelazna blacha iuż wyrabiana w fabrykac kraiowych potrzebę mieszkańców załatwia.

Szanowna Redakcyia *Izys* w przedmiocie mówiąc o wszystkich mineralach, kamieniach, kraiowych, przetworach kruszców udawszy się do Dyrekcyi główney Górniczey w Kielcach ustanowioney, dokładnie na każde żądanie i zapytanie obiaśnioną zostanie. *B.*

Z Petersburga d. 30 Kwietnia d. k.

Naczelnik głownego sztabu J. C. M. przez rozkaz dnia 17 b. m. obwieścił, iż z woli naywyższey, woysko Czarnomorskie i pułk garnizonowy Tamański przyłączaią się do woysk korpusu oddzielnego Gruzińskiego.

Znaiomy pisarz tuteyszy Paweł Swinin ma zamiar wydawać w krótce nowy dziennik, o czem zawiadomia publiczność przez następuiące pismo:

"Po moim powrocie do Rossyi z podróży, w Europie i Ameryce odbytych, staram się iak naybardziey o dokładne oyczyzny moiey poznanie, o dopyście i odkrycie przyczyn iey chwały, wielkości i dostatków. Szanowna publiczność raczyła przyiąć łaskawie niektóre moie w tym przedmiocie uwagi, umieszczone w dwóch częściach moich pamiętników oyczystych. Pochlebiam sobie, że i nową pracę, którą przedsiębiorę takimże zaszczyci przyięciem. Maiąc zaś niemało materyiałów, któreby traciłyby na tem, gdyby iak nayrychley do wiadomości publiczney niebyły podane, zamierzam wydawać ie częściami pod tytułem tychże pamiętników oyczystych. Co miesiąc wychodzić będzie iedna xiążka od czterech do pięciu arkuszy. Trzy xiążki będą składać tom, z których każdy ozdobiony będzie piękną ryciną, wystawiaiącą iakąkolwiek sławną w historyi okolicę lub miasto, lub nakoniec wizerunek zasłużonego męża. — Dziennik ten zacznie wychodzić od 1 Maia r. b. kosztuie w Petersburgu rocznie rubli ass: 20, z przesłaniem przez pocztę do innych miast rubli 25.

Z Paryża d. 20 Maia.

Na posiedzeniu izby Deputowanych d. 15 rozpoczęło się roztrząsanie nowey ustawy o obiorach. Ciekawych słuchaczów tak wiele było, iż niektórzy mieysca nie znaleźli. Naypierwey oswiadczył się Minister spraw wewnętrznych przeciw zarzutom, które P. Constant przeciw cenzurze uczynił. Bronił cenzorów i mówił, iż wielu złemu iuż zapobiegli. P. Constant odpowiedział mu przykro; lecz po nieiakich sporach przystąpiono do dziennego porządku. Przeciw nowey ustawie o obiorach mówił naypierwey Jenerał Foy. "Mci Panowie (rzekł między innemi) nie uznaiąc inney konstytucyi iak tylko istnieiącą, ani innego nad panuiącego Króla, i nie chcąc innego Króla, ani inney konstytucyi, postępuymy bardzo rozmyślnie, dla ratowania Króla i konstytucyi. Utrzymaymy ustawę o obiorach, do którey tak bardzo iest naród przywiązany. Nowa ustawa doprowadzić może do nowey rewolu-

tyi i wielu nieszczęść. „ Przeciw niemu powstał P. Bourdonaye mówiąc: "Nowa ustawa o obiorach iest nader potrzebna. Na przyszłość nie powinni się rewolucyyni ludzie w tem zgromadzeniu znaydować. Nie maią tu mieysca dwoy znaczne nauki; ale wyrażonem bydź powinno: tak lub nie. „ — François de Mantes rzekł: "Jeżeli, Mci Panowie, chcecie działać podług myśli narodu, tedy uważaycie czego naród żąda i zaczem iest. Mówię o naywiększey części narodu i o bohatyrach, którzy oyczyzny bronili. (Tu nay. większe oklaski na galeryiach, i Prezes zawołał na odźwiernego, aby wyprowadził osoby poważaiące się dawać oklaski.) Cóż mam myśleć (mówił daley powyższy mowca o cenzorach, o tych odważaiach słów, którzy w tenczas tylko pozwalaią na transito myśli, gdy stępel na nie przyłożą. (Śmiech.) Francyia nie może nigdy bydź tak zamkniętą, ażeby się do niey prawda nie przedarła. Znayduią się w Europie i obu Amerykach tak głośne mownice, iż prawdy ich odbiiaią się naygłośniey na całym lądzie Europeyskim. W iakże pięknem świetle okazuie się dziś Hiszpaniia! (Żywe oklaski.) Oświadczam się nayuroczyściey przeciw nowey ustawie. „ — D. 16 P. Debonald, Josse de Beauvair i Montualm mówili za, a P. Dumeylet, Legraverend, Admirault przeciw ustawie. D. 17 i 18 ciągnęły się daley spory. D. 18 pokazał się pierwszy raz po swey chorobie i powrocie do Paryża Pieczętarz Deserre. Za ustawą mówił doia tego naypierwey P. Barthe la Bastide, a przeciw niey P. Redet, okazuiąc, iż dawna ustawa nadaie dosyć władzy Ministrom, a żądaiąc większey, znaczy się dążyć do samowolności. Minister spraw zagranicznych zbiiał w długiey mowie wszystkie zarzuty przeciw nowey ustawie, i dowodził iey potrzebę, iako zgodną z konstytucyią. D. 19 mówił naypierwey P. Villele za ustawą, po nim Pan Ternaux przeciw ustawie, i powstał przeciw Ministrom. Dwudziestu ośmiu Ministrów (rzekł) przewinęło się nagle ieden po drugim; cóż im Francyia winna? cóż Ministrowi spraw zagranicznych? cóż Ministrowi morskiemu? iakżebyśmy teraz znaleźli się w woynie z Angliią? cóż Minister spraw wewnętrznych uczynił dla handlu Francyi? Czyliż Minister woyny urządził gwardyie narodowe? skarbowy ulepszyłże skarb? Pytan się wszystkich i każdego z osobna czyli nie dążyli i nie dążą do arystokracyi? P. Boureau bronił nowey ustawy, a P. Guitard potępiał. Cóż obiecywać sobie można po Monarchii (zapytał się) która nic więcey nie wymaga iak 8 mężów i iednego telegrafa po departamentach?

Cenzurowa kommissyia oznaymiła, iż opisanie posiedzeń izby Deputowanych nie potrzebuie iey bydź podawane, gdyż nie ma prawa zabraniać tego drukować, co iest w izbie mowionem, i wkłada tylko odpowiedzialność na redaktorów, względem izby i publiczności za rzetelność mów członków.

Od 17 b. m. rozchodzi się tu pogłoska, że w niektórych mieyscach byłego Franche Comté odkryto spiski przeciw kraiowi, i wiele osób uwięziono, a między innemi byłego officera w korpusie ochotników Bourgeois i dwoch innych Combes i Flanzeau. Pierwszego przyprowa-

dzić miano do Paryża. Zamach spiskowych miał bydź nayszkaradnieyszy.

Sprawa Louvela, zaboycy Xcia Berry, wprowadzona została d. 15 do izby Parów. Do iego wspólnictwa mniey lub więcey wpływaią następuiące pięć osób: Mouvais, officer na połowie żołdu będący, Duval, weteran z Chalons, Bourdain, krawiec z Rouen, Cholus i Thomas, furyerowie w legiionie Wogesów.

Sąd policyi poprawczey wydał d. 15 wyroki na osoby za buntownicze krzyki. Inwalida Callol, który w ogrodzie Tuilleries krzyczał: Niech żyie Cesarz! skazał na 4letnie więzienie i zapłacenie 50 Fr. Publiczną dziewczenę Ludwikę Berry na 4miesięczne, a inną na 2letnie więzienie. Ostatnia, gdy ią odprowadzano z sądu do więzienia krzyczała znowu: Niech żyie Cesarz! i strożom oczy wydrapać chciała.

Dziennik Biała chorągiew twierdzi, iż od kilku dni przedsięwzięte zostały nowe środki bezpieczeństwa dla Paryża. W nocy odbywaią służbę grenadyerowie konney gwardyi Królewskiey i żandarmowie.

Gazeta Francyi zapewnia, iż Gravier ważne uczynił wyiaśnienia, ale wypadek ich, dla stanu powołanych osób, musi bydź dla publiczności taiemnicą.

Wygnany z Francyi Jenerał Fressinet powrócił tu z Buenos - Ayres.

Jeden z dzienników tuteyszych donosi, że Xże Decazes śmiertelnie choruie.

Hr. Rostopczyn, który tu od kilku dni bawi, zamyśla przedsięwziąść podroż do Anglii.

D. 11 wieczorem uwięziony tu został około pałacu Ministra spraw wewnętrznych człowiek, który krzyczał: " Niech żyie Napoleon! Powroci on! Jest moim Monarchą! Ja iestem żołnierzem Rzeczypospolitey! Niech żyie Cesarz! "

Xże Angouleme w podroży swoiey przez południową Francyią darował szpitalowi miasta Lyon 50,000 Fr.

Miasto Paryż liczy podług ostatniego spisu 714,000 mieszkańców, pomiędzy któremi 25,000 cudzoziemców; liczba domów wynosi do 26,801, a roczna potrzeba około 70,000 wołów, 78,000 cielat, 9000 krów, 34,000 skopów, 72,000 wieprzów, 900,000 gołębi, 1 mill. 200,000 kur, 74 millijony iay, i t. d.

Królowa Angielska, która tu pod obcem bawi imieniem, oczekiwać ma na kommissarzów od Rządu Angielskiego.

W Ranville w Normandyi właściciel stada posiada tak pięknego konia, że go nie chce od 60,000 Fr. sprzedać.

Z Madrytu d. 4 Maia.

Dworska nasza Gazeta zawiera ciągle mnostwo wyroków Królewskich przyprowadzaiących do skutku uchwały Stanów aż do roku 1814. Przez wydany w dniu 21 Kwietnia do Ministra skarbowego Canga - Arguelles wyrok nakazał Król, aby dla podniesienia oświecenia publicznego i zachęcenia do kunsztów i nauk wszelkie Xiążki i ryciny bez opłaty cła w puszczane były do Hiszpanii.

Wielu oddawna osiadłych w Hiszpanii, ale ieszcze nie przyiętych za obywateli cudzoziemców, odebrali w prawdzie pozwolenie głosowania na obieranie deputowanych do Stanów, ale muszą zaraz zostać obywatelami.

W Katalonii urządzana iest spieszno stosownie do konstytucyi gwardyia narodowa.

Rozumiano dotąd, iż Pułkownik Herrera Davila miał zlecenie dochodzenia sprawców rzeźi w Kadyxie, lecz on posłany tylko był do odebrania dowództwa Jenerałom Freyre, Campana i Valdez i oddania go Jenerałowi Odonoihu i innym, tudzież zasięgnienia wiadomości o zaszłych zdarzeniach w Kadyxie i uwiadomienia o nich Rządu. Dochodzenie tey sprawy powierzone iest istotnie Pułkownikowi Harmosa. Oprócz uwięzionych iuż Jenerałów Campana i Valdez, i Pułkowników batal i nów przewodników i Leata i Capacette i Gabarri, miano iescze wiele uwięzić osób, i spodziewaią się w krótce ukończenia tey sprawy. Jenerał Freyre oddalił się do rodowitego swoiego miasta Carmoza, gdzie mieszkańcy i żołnierze nękaią go ustawicznie śpiewaniem pod iego oknami patryiotycznych pieśni.

Jenerał Mina zostaie w otwartey niezgodzie z patryiotycznem towarzystwem w Pampel nie, które opiera się samowolnem i gwałtownem iego środkom. Niedawno udał się ten Jenerał w towarzystwie wielu officerów do rzeczonego towarzystwa, udaiąc porwanie się do pałaszów; ale iak tylko członki dobyły z kieszeni naładowane krocice, odstąpiła odwaga tego bohatyra i oddalił się z swoiemi stronnikami nic niewskurawszy.

Wszystkie duchowne i świeckie władze zaprzysięgły konstytucyią; ieden tylko człowiek, znany konsul w Marsylii Lahora, oświadczył się przeciw publicznemu życzeniu i dotąd nie zaprzysiągł konstytucyi.

Jenerał Arco - Aguero dziękuiąc w pismach publicznych mieszkańcom Madrytu za pochlebne siebie przyięcie, wyraził: "W przekonaniu, iż bez rządu ostać się oyczyzna nie może, moi towarzysze i ia zawsze gotowemi iesteśmy poświęcić w potrzebie życie za oyczyznę i konstytucyynego Króla. Zrządziemy uszanowanie ustawom i wspierać będziemy Rząd narodu z tą gorliwością, iakiey teraźnieysze przykre nasze położenie wymaga. Woysko San Fernando nie może od narodu większych dowodów przychylności otrzymać, nad dowody przywiązania i miłości do naylepszego Króla, który z ofiarą bez przykładu połączył szczęście swoie z szczęściem oyczyzny.„

Od junt rozmaitych prowincyy nadiechali do Madrytu deputowani, dla należenia do obrad tymczasowey główney junty aż do zwołania Stanów. Prowincyonalne te junty nie są kontente z przedsięwziętych przez główną juntę środków, iak n. p. z mianowania na tey poddanie przez Króla Jenerała Santocildes jeneralnym inspektorem piechoty, i t. d.

Niedaleko Caparoso (w Nawarze) zaszła d. 2 b. m. krwawa potyczka pomiędzy przemycaiącemi Francuzkie towary z Baiony i celnemi żołnierzami, wspartemi od kilku huzarów Pampelonskich. Naczelnik celnych żołnierzy zabity został, a wielu iego podwładnych było ranionych. Z przemycicielów poległ także ieden, 6 raniono, 12 poymano, a reszta uciekła, zostawiwszy 28 obładowanych towarami mułów.

— D. 9. —

D. 6 b. m. o godzinie 5 z rana Infantka Ludwika Karolina, siostra Xiężny Berry, małżonka Infanta Franciszka de Paulo, brata Królewskiego, rozwiązana

została synem, który otrzymał na chrzcie imiona Franciszek Assisi Ludwik Ferdynand. Nosić on będzie tytuł Xcia Kadyxkiego. Król rozkazał z tey okoliczności odśpiewać w kaplicy Dworskiey *Te Deum* i naznaczył u Dworu trzech dniową galę.

Dziennik konstytucyyny mieni się bydź upoważnionym do ogłoszenia za płonną obawę, umieszczoną w dzienniku Konserwator, iakoby Stolica Papieżka sprzeciwiała się zaprowadzeniu konstytucyi i wydała w tey mierze bullę, gdyż rzeczona Stolica nie miesza się wcale do kształtów rządu, które sobie narody nadać zapotrzebne uznaią.

W Burgos usiłowali uczniowie teologii przerwać spokoyność publiczną, ale gdy im się nie udało, uciekli do Baiony.

Z Gibraltaru d. 2 Maia.

Z Maroko nadeszła tu wiadomość, że Xże Hamet Muley, pierwszy Minister Cesarza Marokańskiego w Mesquinez, podczas parady woyskowey przez Murzyna z gwardyi Cesarskiey zabity został. Rzeczony Minister był w nienawiści u ludu, który po iego zabiciu zburzył iego pałac i zabrał zgromadzone przez niego znaczne skarby.

Z Londynu d. 16 Maia.

D. 13 heroldowie według zwyczaiu oznaymili po wszystkich ulicach tuteyszych, iż koronacyia J. K. Mci odbędzie się d. 1 Sierpnia r. b.

Mowią, iż uroczystość koronacyi nie będzie tak świetną iak po inne czasy, iż odbęd ie się z naywiększą oszczędnością, i nie ma nad 100,000 Fs. kosztować. Niepewna także czyli w Westminsterze nastąpi zwyczayny bankiet dla ludu. Gazeta Goniec dodaie z tego powodu: że koronacyia bez iedzenia i picia byłaby nowością dla ludu Angielskiego.

Rozchodzi się wieść o zmianie Ministrów. Lord Castlereagh nie bywał dotąd na posiedzeniach parlamentu i wczoray dopiero pierwszy raz się pokazał; lecz zato nie znaydował się Kanclerz skarbowy. Wieść tę popiera taka okoliczność, że na wczorayszem posiedzeniu Ministrowie mieli tylko za sobą większość 12głosów, iako też oświadczenie P. Brougham na temże posiedzeniu: że nie posiadaią ani dosyć zaufania u narodu, ani przewagi zagranicą, ażeby mogli zapobiedz narzekaniom względem ustania handlu, ucisku ludu i sprostowania nieładu w skarbie.

Król, który tu ciągle bawi, przedsięweźmie znowu tego lata przez różne okolice podbrzeżną podróż.

Ponawia się pogłoska, iż Rząd postanowił odwołać Gubernatora wyspy S. Heleny P. Lowe, i dozór nad Bonapartem powierzyć osobie, która nie będzie względem niego tak surowo, iak on postępować. Wszystkie listy, które z tey wyspy czasami nadchodzą zapełnione są skargami. Gazety nie są tam wcale przypuszczane, i ieżeli u kogo dostrzeżona iest Morning-Chronicle, tedy otrzymuie zaraz paszport do oddalenia się z wyspy. — Zaprzeczaią doniesieniu, iakoby nowy dom Bonapartego był za kilka miesięcy ukończony; nie będzie i za 16cie. Nie prawda także iakoby Bonaparte odrzucał odwiedziny; lecz nikogo do niego nie przypuszczaią, i dla tego nazywaią go gniewliwym.

Sprawa Hunta ukończoną nakoniec

wczoray została. Nie udało mu się otrzymać przywiedzenie nowych świadków, i skazany został na złetnie więzienie, a po wysiedzeniu tego czasu, na stawienie na 5 lat 1000 Fs. porękoymii i dwóch zaręczycielów za dobre iego przez ten czas postępowanie, z których każdy mieć powinien 500 Fs. porękoymii. Healy, Johnson i Bomford skazanemi są na roczne więzienie i każdy z nich musi potem na 5 lat stawić 200 Fs. i dwóch zaręczycielów. Wolseley i Pastor Harrison skazanemi także zostali na 18miesięczne więzienie i stawienie porękoymii, iak trzey powyżsi. Pozostaie tylko ieszcze z reformatorów P. Fr. Burdett do osądzenia, i gdy to nastąpi, dodaie iedno z pism tuteyszych, reformatorowie i ich przyiaciele będą na ten raz mieli dosyć!

Senat Uniwersytetu Kambridgi wyznaczył na wystawienie tam gwiazdopatrzni 10,000 a na zakupienie potrzebnych do niey narzędzi 3000 Fr.

Gazeta Times mówiąc o dążeniu Niemieckiego handlowego związku do zaprowadzenia odwetu względem handlu Angielskiego, dodaie: "Ze wszystkich narodów nie mamy nawet cienia słuszności do żalenia się na przedsiębrane przeciw nam środki, do których sami przez nasze zakazy daliśmy powód, i spokoynie znieść powinniśmy te same pociski, które wymierzyliśmy przeciw handlowi stałego lądu. Angliia, ten nayobfitszy w zakazy i monopoliczny kray, niema przyczyny żalić się, że cudzoziemcy zarówno iego słowom, iak przykładowi nie ufaią. Kupcy nawet nasi okazuią iawnie, iż wzaiemny systemat handlowy byłby daleko dogodnieyszy, niżeli dotychczasowy dla naszego kraiu. Oczekuiemy zatem co Ministrowie w tey mierze teraz przedsięwezmą.„

Wynoszenie się ludzi z zachodniey Szkocyi do Angielskiey Ameryki zdaie się co raz bardziey powiększać, i wynoszą się nietylko nędzą przyciśnieni ludzie, ale nawet zamożni dzierżawcy i rękodzielnicy.

Z przylądka Dobrey nadziei przywieziono tu żywe zwierzę, którego głowa podobna iest do krowiey, grzywa do końskiey, a pośladek do osła. Zwierzęta te chowaią się w południowey Afryce i nazywaią się Nhu, lecz są nader rzadkie. Lord Sommerset posłał to zwierzę iako osobliwość do Anglii.

Do parlamentu ze wszystkich stron nadchodzi co raz więcey prośb o zaradzenie nędzy, upadkowi handlu i rękodzieł.

Z Wschodniey Indyi nadeszła tu wiadomość o śmierci Naboba Bopal. Swywolił on z swoią córką trzymaiąc w ręce nabity pistolet; przez odwrócenie go przez dziecko, puścił pistolet i odrazu go zabił. Rząd nie iest z powodu tego przypadku osierociały; pozostała po nim wdowa iest przy nadziei i spodziewaią się urodzenia następcy.

W izbie Reprezentantów Ziednoczonych Stanów północney Ameryki wniosł P. Erwing, aby zalecić Prezydentowi, iżby prosił P. Bushord Wasingtona o wydanie popiołów nieśmiertelnego Jenerała Wasingtona, aby mogły bydź w wystawionym w stolicy grobie uroczyście złożone.

Z Włoch d. 13 Maia.

Uczony Niemiec, Doktor Silberschlag, Protestant, który niedawno umarł w Rzymie, pochowany został pod piramidą Cestesa. Zdaie się, że i tego lata nie będzie tam ieszcze cmentarz Protestantów obmurowany. Pomimo liberalności Rządu doświadcza P. Niebuhr ieszcze w tey mierze trudności.

Rząd Lombardzki ogłosił d. 25 wyrok Cesarski z d. 24 Marca tyczący się zagranicznych iedwabnych, bawełnianych, wełnianych i lnianych towarów. Muszą one bydź do 28 wspomnionego miesiąca spisane, opieczętowane, a gdzieby znaydowały się w większych ilościach, prawne ich wprowadzenie musi oprócz tego bydź udowodnionem. Jeżeli są własnością kupców, mogą ie na wewnętrzna potrzebę sprzedać, a ieżeli w kommisie muszą bydź do 15 Czerwca z kraiu wyprowadzone, równie iak leżące na składach celnych.

Gazeta Rzymska przywodzi z listu z Palermo, iż wysłani od tamteyszey akademii do góry Etny kommissarze słyszeli przed tamteyszem otworem huk ostatnich wyrzutów Wezuwiusza, co każe się domyślać, że oba Wulkany maią z sobą podziemny związek.

Sławny Angielski Chemik, P. Humphry Davy odiechał z Włoch do swey oyczyzny.

Z Hanoweru d. 20 Maia.

Gdy koronacyia N. Króla naszego Jerzego IV. naznaczona iest na 1 Sierpnia r. b. w Londynie, przeto dla znaydowania się na niey uda się tam wcześniey Królewic Xiaże Kambridgi. Małżonka zaś iego udać się ma na czas iego niebytności do Kassel.

Z wyższego rozkazu budowa zamku Herrenhausen ma bydź iak naysppieszniey ukończona. Zamek w Celle ma także bydź do mieszkania wyporządzony. Do wielorakich upiękznień naszey stolicy i okolic należy także założona nowa murowana droga drzewami owocowemi osadzona, idąca z miasta do leżących o godzinę drogi mineralnych wod w Limmer. Z ostatniego mieysca zakładaią podobnież drogę do zamku Herrenhausen. Do robienia tych dróg używaią skazanych na kary więźniów, przez co znacznie zmnieyszaią się koszta.

Z Sztokólmu d. 16 Maia.

W krótce odpłynie ztąd także parowy statek pocztowy do Petersburga, który tam w pół trzecia dnia zamyśla stanąć.

Poseł Austryiacki, Hr. Ficquelmont, otrzymał przy odieździe od Króla wielki krzyż orderu miecza.

Zasłużony nasz Jenerał porucznik, Baron Cardell, przedsięwziął lustracyiną podróż korpusów artyleryi i twierdz naszych.

Cała wartość produkcyi fabryk kraiowych, która w r. 1817 wynosiła 6,467,223 talarów, nie wynosiła w r. 1818 iak 6,100,230 talarów. Zmnieyszenie to, zwłaszcza w tabace i cukrze, przypisuie kollegium handlowe zmnieyszeniu odbytu do Finlandyi.

Tłumaczenie Ovidego Przemian przez zmarłego Radcę stanu Adlerbeth wydzie w krótce z druku z przemową przez sławnego naszego Poetę Francen.

DODATEK
DO Nro 45.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 4 CZERWCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 25 Maia.

Przed kilku dniami odbyło się 33, a wczoray 34 i ostatnie naradzenie zebranych tu Pełnomocników gabinetów Niemieckich. Wczoray i dziś roziechała się iuż większa część Pełnomocników, którzy nie byli razem Posłami przy Dworze tuteyszym. Głowny wypadek tych pod kierunkiem JO. Xcia Metternicha przez sześć miesięcy w iedności ducha o dobro całych Niemiec odbywanych naradzeń, w krotce przez Seym związku Niemieckiego będzie publiczności udzielony.

JO. Xże Metternich przedsięwziął wczorayszey nocy podróż do Pragi, dla znaydowania się na oznaczonem tam w d. 28 b. m. zaślubieniu J. Cesarzewicowskiey Mci Arcyxięcia Rainera z JO. Xiężniczką Sabaudzko-Carignan. Ztamtąd uda potem na 6 lub 8 dni do rodzinnego państwa swoiego Königswart, a około 15 lub 20 przyszłego miesiąca na czas, w którym N. Cesarz zamyśla do Wiednia powrócić, ziedzie tu na powrót.

Z Berlina d. 20 Maia.

Królewic następca tronu wyiechał ztąd do Szczecina.

Baron Taube, nadzwyczayny Poseł i Pełnomocny Minister Szwedzki, pożegnał dnia 17 b. m. Monarchę naszego, i oddał mu list odwołuiący. Wyiechał potem do Karlsbadu.

Porucznik Hanowerski Meyer odebrał od rządu swoiego zlecenie, aby w Rossyi dowiedział się o losie żołnierzy, którzy roku 1812 udali się do tego kraiu z woyskiem Francuzkim. Rząd Pruski dał mu także stosowne upoważnienie. Podług spisu zrobionego przez władze Pruskie osobliwie w prowincyiach Nad-Reńskich, brakowało blisko 16,000 takich żołnierzy. P. Meyer powziął dokładną wiadomość o 5830; iako to, iż 4933 umarło, 702 przyięło służbę w legionie Rossyisko-Niemieckim, który potem w Niemczech zwinięto, 49 puszczono z Rossyi, a 149 żyie i zostało poddanemi Rossyyskiemi. Bydź może, iż w liczbie 2843 innych Niemieckich żołnierzy, o których śmierci dowiedział się podobnież P. Meyer, byli także i Prusacy. Puszczona pogłoska, iakoby w Rossyi znaydowało się iescze wiele

zatrzymanych jeńców, żadney nie ma zasady. Nędza i choroby sprzątnęły ze świata niemało towarzyszów tak nazwanego wielkiego woyska Francuzkiego, i tak, z 5000 Niemców zebranych w Połocku, z których miano utworzyć drugą brygadę legiionu Niemieckiego, po przybyciu korpusu do Pskowa ledwo 500 zostało.

Sypanie szańców w Koblentz kosztuie na rok kilka miliionów, i robota za 10 lat się nie skończy.

Zawiązało się tu towarzystwo akcynistów w celu założenia papierni, w któreyby papier na wzór Francuzów i Anglików nie robiono iak dotąd arkuszami w oznaczoney wielkości, lecz ciągle podług dowolney długości i szerokości, iak sukno i płótno.

Z Manheimu d. 20 Maia.

Dnia 17 b. m. o godzinie 9 z rana przybył tu Jenerał Stockhorn z Karlsruhe z wyrokiem śmierci na Karola Sand, zabóycę P. Kotzebue, podług którego został tenże dziś o godzinę 5 z rana na placu za rogatką Heilbergską ścięty. Całe tuteysze woysko stało podczas iego tracenia pod bronią.

Od brzegów Menu d. 21 Maia.

W Arnsberg, Kliwii, Dortmund, Düsseldorf, Elberfeld Iserloe, Soest, Unna, Wesel, &c. przeszło 336 osób różnych stanów, szlachty i mieszczan, duchownych, officerów, kollegialnych radców, &c. obowiązały się nie używać w pisaniu do siebie tak wewnątrz listu, iako i na kopercie żadnego tytułu.

Mechanik Reitmayer w Moguncyi twierdzi, iż wynalazł machinę, przez którą oznaczyć można dokładnie ciężar, iaki który okręt unieść może, iako też wagę znayduiącego się na nim ładunku.

Bankier Westheimer w Minchen przeznaczył 300,000 Zr. na opatrzenie tego miasta w dobrą do picia wodę. Za używanie wodociągowey tey wody każdy właściciel domu płacić na wieczne czasy będzie corocznie mierną opłatę, którą dwa razy do roku w dniu S. Maxymiliana i w dniu który sam fondator oznaczy, rozdawana będzie prawdziwie ubogim miasta w przytomności iednego Xiędza Katolickiego, iednego Pastora Ewangelickiego, iednego Zydowskiego Rabina iednego urzędnika magistratowego i iednego członka z rodziny fondatora. Król zatwierdził tę ofiarę z naywiększem ukontentowaniem. Pan Westheimer uczynił to dla miasta Minchen, co Lord Midleton w r. 1608 dla Londynu uczynił, zrobiony iego kosztem wodociąg dostarcza dotąd większey części Londynu dobrey wody.

Zabranie się Stanów Badeńskich odłożone znowu zostało, co przypisuią przedłużeniu się Kongressu Wiedeńskiego, ponieważ W. Xże nie chce Stanów zwołać, póki nieukończy się Kongress i pierwszy iego Minister Baron Berstett z Wiednia nie powróci.

Druga izba Stanów Wirtembergskich postanowiła na 54 swoim posiedzeniu d. 19 Maia większością 84 przeciw 2 głosom prosić Rządu o zwinięcie żandarmeryi. — Pan Cotta wniósł w teyże izbie, aby prosić Króla o zniesienie szkoły leśney, która 14,000 Zr. rocznie kosztuie.

Naprawienie warowni w Landau ma tego lata bydź przed ięwzięte. —Słychać, iż woienny Minister Francuzki trudni się

proiektem przywrócenia dawney linii Weissenburgskiey i zasłonienia warowniami Alsacyi.

Z Szwaycaryi d. 12 *Maia.*

Rozgraniczenie między Francyią i Szwaycaryią i zwrócenie ostatniey tak zwanego Dappenthal ieszcze nie nastąpiło.

Jak tylko Papiezki Nuncyusz, Prałat, Nassali, ziedzie do Szwaycaryi, chcą deputowani Luceryny i Soloturny żądać urządzenia Biskupstwa Bazyleyskiego, do czego spodziewaią się, że będzie miał potrzebną instrukcyią.

Ażeby nie nastąpiło nadużycie dozwolney służby Bożey wszystkich wyznań, postanowiła wielka Rada Genewska, iż żadne rozporządzenie Stolicy Rzymskiey nie może mieć obowięzuiącey mocy, poki nie będzie przez reprezentacyyną Radę zatwierdzone.

Krytykuycie a Kupuycie.

Te dwa słowa niżey podpisany poświęca Uczonemu Redaktorowi Pszczółki wydawaney w Krakowie, mogące służyć za radę i odpowiedź na słowa położone w Numerze 43 Pszczółki w Artykule *Swiątek filozoficzny* iakoby Xięgarni Drelinkiewicza nie widział otwartey przed ósmą godziną z rana, gdy przeciwnie niżey podpisany nie widzia nigdy Uczonego Redaktora kupuiącego w teyże Xięgarni choćby i w dalszych godzinach, czego iako Swiatły człowiek i Literatury miłośnik opuszczać niepowinien.

Jacek Drelinkiewicz, Xięgarz.

Kto chce prenumerować na dzieło litograficzne W. Sliwickiego Portrety znamienitych Polaków in folio w kwocie 240 Złp. raczy łaskawie zgłosić się do Księgarni W. JP. Ambrożego Grabowskiego w rynku pod Nr. 24.

Jerzy Samuel Bandtkie.

Circulair

Da meinem Handlungs-hause hier, das Niederlage-Recht vom handlungs-Departament in St. Petersburg zugestanden worden, welchem zufolge, anstatt, daß die ins russische Reich einzuführende Waaren, welche als Kaution des am Bestimmungs-Orte zu entrichtenden Zolles, an der Gränze fünf Rubel Silber-Münze von jeden Pfunt Brutto niederlegen müssen; dagegen wenn selbige an mich addresirt, laut Niederlage-Recht auf meine Verantwortung ohne fernern Kaution bis hier gebracht werden können, allwo erst der Zoll in der laut Tarif festgesezten Zeit bezahlt wird, so empfehle mich meinen auswärtigen Freunden und Korrespondenten bei vorfallender Gelegenheit in Commissions und Speditions-Geschäften.—Wilno den 28 April 1820.

Joseph Kopsch.

DONIESIENIA

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu art. 118 Kod. Cywil. podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, na powodztwo Wiktoryi Ostrowskiey w miasteczku Nowey Gorze w Gminie Krzeszowice Okręgu kraiu tuteyszego zamieszkałey, w dniu 4 Kwietnia r. b. wydał Wyrok stanowczy, uznaiący nieprzytomność Piotra Ostrowskiego, Męża Powodki, żadney osobie wiadomości niedaiącego. W Krakowie d. 20 Maia 1820 r.

Piekarski.

Raubach Sekr: S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kod. Cyw. podaie ninieyszem do wiadomości powszechney, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swoiem z dnia 21 Lutego r. b. 1820 na powodztwo Petronelli Zelechowskiey Obywatelki M. Krakowa wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomnego iey brata Romana Zele-

showskiego, więcey od lat czterech żadney o sobie wiadomości niedaiącego, delegowawszy do dalszego dochodzenia Sąd Pokoju W. M. Krakowa Okrę. Igo. W Krakowie d. 28 Kwietnia 1820.

Nikorowicz.
Raubach, *Sek. S. T.*

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu artykułu 118 Kod. Cywilnego podaie do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, na powództwo Katarzyny Kapuściny Włościanki, w Wsi Russocicie, w Okręgu Wolnego Kraju Krakowa leżącey w dniu 20tym Stycznia r. b. wydał Wyrok stanowczy, w którym, nieprzytomność Łukasza Kapusty, żadney o sobie wiadomości nie daiącego, ogłoszoną została. — W Krakowie dnia 21 Kwietnia 1820 roku.

Nikorowicz,
Raubach Sekr: S. Ap.

Miasto Sobków z przyległościami, Wsiami Nidą, Sokołowem górnym, dolnym i Wierzbicą w powiecie Szydłowskim w Woiewództwie Krakowskim leżące, o dwie mil od Pińczowa, dwie mil od Chmielnika, maiące kamień Wapienny, nad rzeką Solawną Nidą, lasu znaczuie, Siana dostatkiem, dziedziczne JW. Sta: Hr. Szaniawskiego, Orderów Orła białego i S. Stanisława Kawalera, są do sprzedania z wolney ręki. Ktoby sobie życzył nabyć tych Dóbr ma się udać do Właściciela tychże Dóbr mieszkaiącego w Krakowie własnym iego Domu w ulicy Grockiey pod L. 180.

Eleonora z Dembowskich Wodzicka, mieszkaiąca w Ulicy S. Anny pod N. 305 uwiadomia wszystkich Kupców różnego wyznania i rozmaity handel prowadzących, równie iako i Rzemieślników, tudzież Piekarzy, Rzeźników, Rybaków &c. iż wszystko płaci zawsze gotowemi pieniądzmi, a przeto żaden dług na rejestr brany nie będzie od niey przyięty i to co rok Gazetami obwieszcza.
W Krakowie dnia 3 Czerwca 1820 roku.

Podpisany uwiadomia powtórnie komu o tem wiedzieć potrzeba, iż upoważnienie dobrowolnego zarządzania maiątkiem własnym dnia 4 Lutego 1818 r. żonie mey Annie z Komorowskich Bleszyńskiey dane, odwołuię. — Dan w Krakowie d. 29 Maja 1820 r.
Daniel Bleszyński, Dóbr Łapszowa w Królestwie Polskiem Dziedzic.

W dniu 6 Czerwca r. b. o godzinie 9 ranney w Krakowie przy Ulicy Franciszkańskiey pod L. 221 Kancellaryi Komornika sprzedane zostaną drogą Exekucyi przez publiczną Licytacyią Srebra różne w zastawie będące, iako to Waza z postumentem i t. d. które to Srebra na widok publiczny przez dni trzy poprzedzaiące sprzedaży stosownie do Art: 621 K. P. S. w mieyscu sprzedarzy wystawionemi będą.
W Krakowie dnia 23 Maia 1820 roku.

Kawecki, Komor:

Znane z skutków swoich Publiczności Kąpiele Siarczane w Swoszowicach na wiele cierpień ciała ludzkiego pomocne, przez swą bliskość od Krakowa, Wieliczki, Podgórza przyiemne, i w wygody wszelkie opatrzone, podług zwyczaiu rozpoczynać się będą z dniem 1 Czerwca roku bieżącego.

Felix Radwański.
Właściciel Swoszowic.

Podpisany ustanowiony Kurator Massy Izydora Miłku, wzywa wszystkich, którzyby do Massy tey iakowe prawo mieć sądzili, aby, po odebraniu takowey, do Trybunału Cywilnego I. Instancyi Woiewództwa Krakowskiego w ciągu miesięcy trzech zgłosili się; w przeciwnym bowiem razie, Massa ta iako bezdziedziczna Skarbowi publicznemu, na własność przyznaną zostanie. — W Kielcach d. 5 Maia 1820 r.
Fachinetti, Kurator.